

گاهان، کهن ترین سروده های زرتشت با خوانشی روان

دکتر حسین اعظمی^۱، دکتر پریسا پورمحمدی^۲

چکیده

کهن ترین و سپندترین بخش اوستا گاهان، گات‌ها یا گات‌ها ست. گاه یا گات به معنای سرود یا درست‌تر سروده منظوم و شعرگونه در میان نثر می باشد؛ اما، نه اینکه مانند سروده‌های پارسی نو برمبنای عروض عرب باشد؛ بلکه نزدیک به وزن سروده های کهن سانسکریت و سایر شعرهای ایرانی باستانی است. سروده ها و نیایش‌هایی که سخنان خود زرتشت هستند و مردمان همواره نگاه ویژه ای به آن داشته‌اند. سروده‌ها کهن ترین آثاری است که از روزگاران پیشین برای ایران ادبی امروز به جا مانده و به همین روی، از دید دستور زبان و درون مایه با سایر بخش های اوستا دگرگونه است.

بررسی ها نشان می‌دهد بخش های نثرگونه سروده های گاهان از میان رفته و تنها برش های شعرگونه یا منظوم برجای مانده است. از این رو، می‌توان گفت که امروزه همه گات‌ها یا سروده‌های زمان ساسانیان دردست است؛ چراکه از ارج و درجه‌ای برخوردار بوده که با موشکافی به یادها سپرده می‌شده و تا روزگار ما برجای مانده است. در این نوشتار تلاش شده تا با خوانش جدید گات‌ها معرف محتوای این سروده های باستانی باشیم. باشد که رسایی این برگردان اندکی از دشواری‌های این سروده های کهن و دشوار را بکاهد و فرزندان پاک ایران زمین را دگر بار به سوی آموختن درون مایه های این کهن ترین اثر ملی میهنی ما وادارد.

واژگان کلیدی: گاهان، یسنا، سپنتا مینو، اوستا، جاماسپ، یشت.

^۱ - دانش آموخته، علوم پزشکی (جراحی قلب و عروق)

^۲ - دانش آموخته دکترای باستان شناسی، مدرس دانشگاه هنر شیراز.

مقدمه: سروده‌های اوستایی (گاهان)؛ در هزاران سال پیش و به زبان پارسی باستان سروده، و با دبیره دین نگاه داشته شده‌اند. دکتر ابراهیم پورداود، پس از هزاران سال گاهان را به فارسی برگردانده و با چنین تلاشی راه را برای نسخه‌های دیگر گاهان به زبان پارسی امروزی فراهم نموده‌اند. کمبودی که در رمز گشایی زبان سانسکریت و یا اوستایی به زبان پارسی امروزی پدیدار هست، از دست دادن فضای سرایش این گاهان در هزاران سال پیش است؛ کمبودی که از کارایی گاهان بی گمان می‌کاهد. گرچه نسخه‌های نوین چاپ شده از گاهان، خوانش و جو سرایش را روان تر نموده‌اند؛ اما همچنان برخی از دریافت‌ها برای خود آموزی دشوار می‌باشند. در این ویرایش از گزیده‌های گاهان، تلاش بر آن شده است تا با بکارگیری واژه‌ها و بازسازی جو سرایش؛ خوانشی روان و آسان در دسترس قرارگیرد. امید است خوانش این ویرایش به گونه‌ای رسا و پویا مورد استفاده قرار گیرد.

اوستا: در اوستای دوران ساسانیان، در سر نخستین نسک گاهانیک یا ستوت یشتم آمده است: می‌ستاییم فرخنده سروش را کسی که نخستین بار پنج گاه یا پنج سرود زرتشت را بسرود. در وندیداد فرگرد، ۱۹ از پنج گات‌های اشو زرتشت یاری خواسته می‌شود. در کتاب ویسپرد اوستا نیز، از پنج گات یا گاهان زرتشت نام برده و به هریک درود می‌فرستد. گاهان را از دورباز به پنج بخش دسته بندی کرده و برای خوش یمنی در میان هفتاد و دو یسنا جای داده‌اند. بخش بندی پنج گانه به مناسبت نوبت‌های پنجگانه روز و نیایش آنها نبوده، بلکه به مناسبت وزن‌ها و روند ساختارمند سرایش است که به پنج بخش دسته بندی شده است. هر یک از پنج گاهان با نخستین واژه‌ای که با آن آغاز می‌شود، نامیده شده‌اند: نخستین گات اهنودگات یعنی گاتی که با اهنون آغاز شده است. اهنود گاه دارای هفت‌ها یا فصل می‌باشد. های نخست و

دوم و سوم هریک دارای یازده قطعه است. های چهارم دارای بیست و دو؛ قطعه های پنجم دارای شانزده قطعه است. های ششم دارای چهارده قطعه و های هفتم دارای پانزده قطعه است. اهنود ساخته شده از سه شعر و هر شعر دارای شانزده آهنگ یا سیلاب است. مکث و درنگ پس از سیلاب هفتم است. از یسنا ۲۸ تا یسنای سی و چهار مربوط به نخستین گاه یا اهنود گاه است. پس از آن، هپتن هات یا هفت ها آغاز می شود که از نوع نثر است و از گاهان نیست. از یسنای سی و پنج آغاز می شود و با یسنای چهل و دو پایان می یابد. سپس، دوباره گات ها یا گاهان شروع می شود و آن دومین گات یا سروده است به نام اوشتاویتی؛ یعنی گاه آغاز شونده با اوشته که به چم تندرستی است. امروزه به این گاه اوشتود گویند. از یسنای ۴۳ آغاز شده و با یسنای چهل و شش پایان می یابد. قطعه نخست ساخته شده از شانزده قطعه، دوم از بیست قطعه، سوم از یازده قطعه، چهارم از نوزده قطعه. هر قطعه از پنج شعر ساخته شده است. هر شعر یازده سیلاب دارد. مکث پس از سیلاب چهارمی است (۴+۷). سومین گات سپنتامینو یعنی خرد و اندیشه سپند (مقدس) بوده که اکنون سپنتمد خوانده می شود. از یسنای ۴۷ تا خود یسنای ۵۰ هات یا های نخست دارای شش قطعه است.

دومی و سومی هریک دوازده قطعه، چهارمی یازده قطعه. هر قطعه ساخته شده از چهار شعر و هر شعر دارای یازده سیلاب است که پس از سیلاب ها کمی مکث یا درنگ وجود دارد (۴+۷). گات سومی و هوخشتره نامیده شده؛ یعنی همان شهریوریا شهریاری نیکو یا کشور خوب. تنها یک «ها» دارد که یسنای پنجاه و یک است. ساخته شده از بیست و دو قطعه. هر قطعه سه شعر دارد و هر شعر چهارده سیلاب. مکث درست در میان واقع است (۷+۷) پس از هوخشتره دوباره گات های منظوم با یک هات منثور بریده می شود و یسنای پنجاه و دو را شکل می دهد. گاه پنجم و پایانی هیشتواستی خوانده می شود به چم

همان اردیبهشت یا بهترین نیکی دارای نه قطعه است هر قطعه آن ساخته شده از دو شعر کوتاه و دو شعر بلند. هریک از شعرهای کوتاه دوازده سیلابی است و درنگ پس از هفتمین سیلاب جای دارد (۵+۷). هریک از شعرهای بلند نوزده سیلابی است و مکث یک بار پس از هفتمین سیلاب و یک بار پس از چهاردهمین سیلاب می آید (۵+۷+۷).

گات ها

این بود بخشی از وزن سروده های ما در سه هزارسال پیش. گذشته از آن که امروز از وزن شعر قدیم خود باخبریم و این را از راه خود اوستا می دانیم. باید گفت دشوارترین بخش اوستا همین گات هاست. دریافت مفهوم متن آن بسیار دشوار است. تا جایی که در دوران ساسانیان نیز فهم آن سخت بوده. در زمان ساسانیان زمانی که به تفسیر پهلوی اوستا پرداختند دچار همین دشواری شدند؛ چون اکنون که آن را بررسی می کنیم پیدا است که در آن زمان تفسیری که از این گات ها شده است بسیار نادرست و بر خلاف تفسیر سایر قسمت های اوستا که تفسیر برابر اصل متن است و امروز کلید فهم اوستاست بوده است.

پس تفسیر پهلوی گات ها نمی تواند کلید فهم آن باشد، بلکه تنها می تواند ما را بسوی معنی سروده های کهن رهنمون کند. گذشته از قدمت زبان و دستور آن، چیزی که گات ها را دشوار ساخته این است که بسیاری از واژه های آن تنها ویژه خودش می باشد و در سایر بخش های اوستا یافت نمی شود. دو دیگر آنکه سراینده آن را به شکل شاعرانه سروده است. همچنین، نثری که پیش ازین آمیخته این نظم بوده و معنای درست را روشن می ساخته از میان رفته است.

پیشینه ترجمه اوستا

بیش از دو قرن از تاریخ انتشار ترجمان فرانسوی اوستا برای نخستین بار توسط انکتیل دوپرون^۳ می گذرد. هفت سال پیش از او توماس هید^۴ کتابی در خصوص دین ایران قدیم چاپ کرد. این کتاب سبب شد تا انکتیل در سال ۱۷۷۵ از فرانسه با کشتی به هندوستان سفر کند و پس از گذشت شش ماه سفر دریایی بدون سرمایه و با زحمت زیاد خود را به هندوستان رساند تا از طریق پارسیان با اوستا آشنا گردد. مدت چند سال آنجا اوستا را از دستور داراب یکی از شاگردان دستور جاماسپ کرمانی که برای سرکشی پارسیان به هندوستان رفت بود، فارسی و اوستا را آموخت. پس از بازگشت به فرانسه چندین سال دیگر در ترجمه اوستا کار کرد تا توانست در سال ۱۷۷۱ آن را منتشر سازد. سپس دانشمندان آلمانی چون بارتولومه^۵ در این راه تلاش زیادی کردند. اساس ترجمان گات های استاد پورداوود گات های بارتولومه آلمانی است. پروفیسور بارتولومه از دانشمندان نامی اروپا بود که تمام عمر خود را برای اوستا به سر آورد. او دستور زبان و واژه نامه بسیار مفصل و دقیق اوستایی را نوشته که اثر بسیار ارزشمندی است.

گاهان کتابی است بسیار قدیمی و دارای سبک جدا و ویژه تا جایی که امروزه شعبه ای از دانش ایرانشناسی است و دارای تعییرات اندیشه ها و اصطلاحات ویژه است. استاد ابراهیم پورداوود این کتاب ارزشمند را که ترجمان گات ها یا سروده ها است، نخستین بار در سال ۱۳۰۵ به چاپ رساند و ما را از سروده های موزون پیام آور یگانه ایران در بیش از سه هزار سال پیش بهره مند ساخت.

^۳ - Anquetil-Duperron

^۴ - Christian Bartholomae

خوانش جدید

اکنون پس از گذشت دهه‌ها این اثر گرانبایه را به پارسی سره برگردانده‌ایم و با پرهیز از بکارگیری واژه‌های بیگانه و با دیدی نوین به جمله بندی‌ها آذین بخشیده‌ایم و کوشش شده، پیکره متن به زیور قریحه و ذوق پارسی گویی آراسته شود. چندان که پس از خوانش این برگردان روان، بتوان از منظر دیگری به باغ دلگشای سروده‌های اهورایی نگریست. گویی سروش بی واسطه پیام زرتشت را به گوش روان تان می‌رساند. برآستی سبب می‌شود خود را در فضای زمان و مکان متن انگاشت. این خوانش روان درهای تازه‌ای از اندیشه را بروی خواننده می‌گشاید. گویی همگام با سروده‌ها و نزدیک به روان آفرینش در ایرانویج سه هزارسال پیش از این، فره ایران‌شهر و خردپاک زرتشت را می‌ستایید. انتظار می‌رود این برگردان توانسته باشد اندکی از دشواری‌های این سروده‌های کهن را بکاهد و فرزندان ایران زمین را دگربار با درون مایه‌های این کهن‌ترین اثر ارزشمند ایران باستان آشنا سازد.

اهنود گات؛ یسنای ۲۸

سراسراندیشه، سخن و کردار زرتشت اهورایی است. **ای امشاسپندان!** این نماز گات‌ها را پذیرا شوید؛ درود بر شما ای گات‌های پارسا. **اهیا یاسا**

(۱) **ای مزدا!** با برافراشتن دست‌ها و با ستودن آفرینش خرد پاک، زرتشت خشنودی اشا و روان آفرینش را خواستار است.

(۲) **ای مزدا و ای وهومن!** زرتشت در خویش کاری برای شماها پایدار است. شکوه دو جهان و فرزاندگی مادی و مینوی را که آسایش بخش پیروان اشا باشد، به زرتشت ارزانی دارید.

۳) **ای مزدا و ای وهومن و ای اشا!** زرتشت شماها و آرمه‌ی تی (آرمیتی) را از برای آرامش خرمی بخش سرای جاویدان می‌سراید؛ با سروده‌هایی که تا پیش از این سروده نشده‌اند. هر آنگاه که زرتشت شماها را فرا می‌خواند، به یآوری برآید.

۴) خویش کاری زرتشت، نگاهبانی از روان پیروان آیین اهورایی و از میان منش پاک می‌باشد. زرتشت برای آموزش دادن کردار نیک و فرا خواندن خاکیان به سوی راستی، توانمند است؛ چنین خویش کاری که پاداش شایسته مزدا را در پی خواهد داشت.

۵) **ای اشا!** چنانچه زرتشت به آیین اشویی آگاه گردد، مانند دانشمندی روشن روان برخوردار از منش پاک خواهد شد و شایسته سرای جاویدان و روشنای اهورا مزدا خواهد گردید؛ پاداشی که زرتشت را خشنود خواهد ساخت. زرتشت امید و راست با بکارگیری سخنی شایسته که بر گرفته از آیین آفرینش اهورایی باشد، گمراه گشتگان را از راه اشویی، بسوی منش پاک رهنمون سازد.

۶) **ای مزدا!** همانگونه که در گستره وهومن و اشا با ایمنی مژده دادی؛ برای چیرگی و پیروزمندی، در رویارویی با کین و رزان، به زرتشت پایداری و استواری ارزانی دار.

۷) **ای اشا!** زرتشت را در منش پاک شکوهمند سازید. **ای آرمیتی!** خواسته زرتشت و گشتاسب را برآورده سازید. **ای مزدا!** ویژه گی شهریاری زرتشت را چنان گونه ساز که و خشورتو بتواند پیروانی همگرا بدست آورد.

۸) **ای اهورا مزدا و ای برترین در اشویی!** از برای یآوری استوار بر زرتشت چون فرسوستر و یا هر خاکی استوارمند دیگری، شایسته ترین دهش را که همانا منش پاک پایدار باشد خواستارم.

۹) ای اهورا مزدا وای اشا و ای منش پاک! زرتشت با سروده های ستایش به پیشگاهتان، پیوسته می کوشد تا از کین ورزی رهایی یابد؛ تا بدینگونه آرزوهای خود را بر آورده یابد و به سوی بهشتی که بر آن امید بسته شده رهسپار گردد.

۱۰) ای مزدا! زرتشت آگاه است، نیایش ها و سرایش هایی که پیش کش می شوند، از سوی تو پذیرفته شده و به نیکویی کار ساز خواهند بود. پس، آرزوی درست کرداران و پاک اندیشان را که تو شایسته می دانی، بر آورده و آنان را کامیاب ساز.

۱۱) ای مزدا! در پرتو خرد پاک و بنا بر فرمایش اهورایی، پرده ای را که از پدیده های زندگی در پیش روی است بردار، تا زرتشت نگهبان کردار درست و اندیشه نیک خاکیان باشد.

اهنود گات؛ یسنا ۲۹

۱) اشا: ای اهورا مزدا! روان آفرینش از ستم و ستیز و خشم و زور که همخوان با آیین نامه آفرینش اهورایی نیستند، گله مند و به ستوه آمده؛ روان آفرینش خواستار برپا شدن پایدگی و فرخندگی در جهان خاکی است.

۲) آفریدگار هستی از اشا پرسید: آیا دادمندی را که بتواند همدل و آسایش بخشِ روانِ آفرینش باشد، می شناسید؟ دادمندی شایسته بر این داوری که در برهم شکستن خشم و هواداران دروج توانمند باشد؟

۳) اشا: آن دادمند توانمند کسی نباشد؛ مگر، آنکه بداند چگونه با آفریدگان کردار کند. اهورا: در میان خاکیان، آن دادمند توانمند همان کسی باشد که از برای درخواستش یاریش کنیم.

۴) اشا: مزدا خود گواه هست که از سوی دیوان و خاکیان چگونه کردارهایی بروز کرد. از این پس نیز، چه؟ از سوی خاکیان بروز خواهد کرد. اما، رای با اهورا باشد و ما به گزینش اهورا ارج می نهیم.

۵) اشا: من به همراهی روان آفرینش، با دست های برافراشته، برگزیده خاکی را می ستایم؛ باشد تا برگزیده اهورایی از چیره گری هواداران دروج بر تلاش گران، واز هم پاشیدگی نیکوکاران جلوگیری کند.

۶) در پی این رای گیری، مزدا اهورا که دانا و شناسای آیین اهورایی است گوید: برای همدلی با روان آفرینش، دادمندی که بر پایه آیین پارسایی کردار کند، نیافتیم؛ مگر، تلاشگری خاکی که پرورنده ستور باشد.

۷) این سرود های ستاینده، برآمده از مزدا اهورایی است که خواسته اش بنیاد اشا می باشد و این سرودها برای رستگاری جهان و خاکیان درست کردار به جهان رسیده است. روان آفرینش: ای وهومن، در میان دستیاران مزدا، چه کسی برای نگهبانی من برگزیده شد؟

۸) وهومن: یگانه خاکی که پذیرنده آیین آفرینش اهورایی و برخوردار از سخنی کارآمد برای گسترش اندیشه نیک باشد، همانا زرتشت سپتمان است.

۹) روان آفرینش با پرخاش گوید: درخواست من زورمندی دلیر می بود؛ اما، مژده یک خاکی ناتوان را به من داده اید. چه هنگامی چنین دلاوری که بتواند به فریاد روان آفرینش برسد، فرا خواهد رسید.

۱۰) زرتشت: ای اهورا! در پرتو اشا و پاک منشی؛ چنان توانمندی و استوارمندی در بردباری، که آشتی و آسایش را نیرومندانه بر روان آفرینش فرمانروا گرداند، برانگیزان؛ ای مزدا، زرتشت درمی یابد که تو می توانی چنین روندی را برانگیزانی.

۱۱) ای دستیاران مزدا؛ در جایگاه چنین شهریاری بر خاسته از پاک منشی و دادورزی، پذیرنده زرتشت باشید، تا آموزش آیین آفرینش اهورایی بر زرتشت روان گردد. روان آفرینش: ای اهورا؛ بدین گونه، پشتیبان ما پدیدار گشت؛ از برای سپاسمندی، ستایش خود را پیش کش می داریم.

اهنودگات؛ یسای ۳۰

۱) اکنون زرتشت سخن برمی آورد، برای خاکبانی که خواهان پیروی باشند: کسی که چشم امید به سوی سرای جاویدان روشنایی دوخته باشد؛ آن مرد دانش گرا و راست گرا، نخست برای کامیابی، به سروده های ستایش اهورا و نیایش وهومن گوش فرا داده و آنها را به یاد خواهد سپرد. از این رو، رستگار خواهد گردید.

۲) برای رستگاری و کامیابی در سرانجام زندگانی و پیش از فرارسیدن روز واپسین، هر خاکی می باید از میان باز شناختن دو آیین راستی و دروج (دروغ)، آیین خود را برگزیند.

۳) گوهرهای این دو آیین، به گونه همزمان در سرای پندار پدیدار گشتند. گوهریکی در برگیرنده اندیشه و سخن و کردار نیک؛ و گوهر دیگری در برگیرنده اندیشه و سخن و کردار زشت بودند. مرد دانش گرا آیین نیک راستی را برمی گزیند.

۴) از رویارویی این دو گوهر، زندگانی و مرگ پدیدار گشتند. بدینگونه؛ در سرانجام فرآیند زندگانی، هواداران دروج از زشت ترین جایگاه، که دوزخ باشد، و هواداران راستی از نیکوترین سرای برخوردار خواهند شد.

۵) از این دو گوهر؛ هواداران دروج، زشت ترین کردار را برای خود بر می گزینند. پیروان راستی که پیوسته خواستار خشنودی اهورامزدا هستند، خرد مینوی را که آراسته به فرزانیگی اهورایی است برمی گزینند.

۶) هنگام گزینش از میان این دو گوهر؛ دسته دیوان فریب خورده، ناگزیر همراه اندیشه ناشایست می‌گردند. از این روی؛ درراه نابود کردن زندگانی خاکیان با پیروی ازخشم جای گرفتند.

۷) برای یاری رساندن درآزمون روز واپسین وگذر به سوی پاداش اهورایی مژده داده شده؛ پیکری پایدار واز سوی آرمیتی، برخاسته از شهریاری اهورا، و به دستیاری وهومن واشا، به برگزیدگان آیین نیک بخشیده می‌شود.

۸) ای اهورا مزدا! وهومن به فرمان شما، سرای جاودانگی را به روان خاکیانی ارزانی خواهد داشت که درراستای همگرایی با پیروزی اشا، بر دروج چیره شده باشند.

۹) گزینش زرتشت، چنان زندگانی است که درآن خاکیان را به سوی راستی رهنمون باشد. باشد تا زرتشت ازبخشایش مزدا ویاوری دستیارانش برای رسیدن به اندیشه نیک که سرچشمه خرد پاک است، بهره مند شود.

۱۰) سرانجام؛ زمان درهم شکستگی جهان دروج فرا خواهد رسید، وپاداش سرای فرخنده که ازسوی مزدا مژده داده شده، از میان وهومن واشا، به کسانی ارزانی شود که کارنامه زندگانی خود را با نیکی آراسته باشند.

۱۱) ای خاکیان! چنانچه ازدستورآفرینش که به فرمان مزدا بیان شده است وهمچنین از سود مندی پیروی ازراستی آگاه باشید، رستگاری و کامیابی گیتی و سرای جاودانگی از برای شما خواهد بود، واز رنج پایداروزیانی که بدنبال پیروی از دروج خواهد بود، ایمن خواهید بود.

اهنود گاه، یسنای ۳۱

(۱) بر پایه فرمان اهورامزدا، اکنون زرتشت از سخنانی برخاسته از اشا پرده برمی دارد که بسی ناگوار و نگوینسارکننده برای پیروان دروج، و امیدبخش و دلنشین برای باورمندان راستین مزدا می باشند.

(۲) در برابر ناآگاهی در برگزیدن شایسته ترین راه، زرتشت در جایگاه داوری برگزیده از سوی اهورا مزدا و برخوردار از شوئی؛ به سوی هر دو دسته آمده، بشود تا هریک از دو دسته در چهار چوب آیین پارسایی زندگی را سپری کنند.

(۳) **ای مزدا!** چگونه کیفی برای هر یک از این دو دسته، با دستیاری سپنتا مینو و آذر، بیان شده است؟ سرانجام کسی که در راه دین کوشان هست چه خواهد بود؟ از سرچشمه دانش خود، زرتشت را آگاه ساز، تا پیام آیین نامه آفرینش اهورایی را به خاکیان برسانم.

(۴) آنگاه که درخواست یاری از مزدا و امشاسبندان گردد، دستیارانی همچون اشا و آرمیتی به یآوری فرا خوانده شوند. **ای وهومن!** بدین گونه زرتشت می تواند به مژده سرای جاودانی امید داشته باشد؛ امیدی که نیروی برآمده از آن، توان چیره گری بر دروج را پدیدار می دارد.

(۵) **ای اشا وای وهومن!** زرتشت را از شایسته ترین پاداش در پیش روی آگاه کنید؛ چرا که انگیزه رشک و کین ورزی پیروان دروج به زرتشت، شناسانده خواهد شد. **ای مزدا اهورا!** از پیامد های آنچه که در راستای آیین نامه آفرینش اهورایی نیست، زرتشت را آگاه ساز.

۶) برای زرتشت که سرود فرخندهٔ رسایی و جاودانگی اش را آموزش می دهد؛ همانا، سرای مینوی مزدا بهترین پاداش می باشد؛ سرایی که در پرتو پاک منشی نهاده شده است.

۷) نخست، مزدا اهورا، با نیک اندیشیدن که نیروی آن برآمده از خرد پاک اهورایی باشد؛ سرای روشنی پارسامنشی رابیا فرید. **ای مزدا اهورا، ای پایدارترین!** چنین سرایی، آرامگاه روان های نیک منشی خواهد بود که تو آنان را سزاوار می دانی.

۸) **ای مزدا!** آنگاه که زرتشت توانست با نیروی اندیشیدن، تو را در درون خود دریابد، دریافت که تو سرآغاز و سرانجام هستی ها، و نگهبان آیین منش پاک هستی، تو آفرینندهٔ اشا و داور کارنامه کردار خاکیان می باشی.

۹) **ای آرمیتی!** نیروی پرورش دهندهٔ ستوران از اراده تو است. و همچنین؛ داوری ای که در راستای آن، پناه ستوراز میان دهقان تلاشگر و دیگران؛ برگزیده شود؛ تا بدین گونه ستورازرنجش و آزار، آزاد ماند؛ نیز برخاسته از خرد روشن تو است.

۱۰) دهقان کوشا که پیرومنش پاک و دادمند باشد، پناه برگزیدهٔ ستوراست. در این راستا؛ تلاش های دیگران که به دور از آیین نامهٔ آفرینش است، بی بهره خواهند بود.

۱۱) **ای مزدا!** در نخستین گام آفرینش؛ با نیروی اندیشیدن که برخاسته از خرد پاک باشد، آیین نامهٔ آفرینش اهورایی و روان را بیافریدی. سپس، هنگامی که به آفرینش، پیکر خاکی بخشیدی، نیروی اراده و گزینش را در این پیکر خاکی بر نهادی، تا هر خاکی بر پایهٔ اراده و باور خود کردار کند.

۱۲) از همان نخستین آفرینش؛ بر پایهٔ اندیشه و باورمندی و خردمندی، یک رسته از روان هاسخن سنجدیده بر آورده، ورسته دیگری از روانها گفتار دروغین را برگزیدند. آرمیتی

پیوسته از یک رسته به رسته دیگری شتابد، تا مگر روان هایی را که همچنان در راه پنداشتی گمراه کننده هستند، پند و اندرز دهد.

۱۳) **ای مزدا!** به دستگیری اشا، تو از هر کار آشکار و پنهان که سزاوار سرزنش باشد آگاهی و با بینایی و بیداری نگهبان بنیاد اشا می باشی. هر کردار زشت، هر اندازه که کوچک انگاشته شود، شایسته بیان پشیمانی و بازگشتی استوارمند به سوی آیین اشویی می باشد.

۱۴) **ای اهورا!** چگونه خواهد بود سرانجام و فرجام روان خاکیانی که هنگام برآورد کارنامه کردار خود، در زمره پیروان راستی بر شمرده شوند؟ و چه خواهد بود سزا و کیفر پیروان دروغ در روز واپسین؟

۱۵) **ای اهورا!** سزا و کیفر هوادارانی که برای یک فرمانروایی بد نهاد می کوشند، فرمانروایی که بدان بجز ستم و وزیدن به ستوران و تلاشگران و دهقانان، کار دیگری بر نمی آید، چه خواهد بود؟ با اینکه از سوی چنین تلاشگرانی آزاری به این فرمانروایی بد نهاد نمی رسد.

۱۶) **ای مزدا اهورا!** زرتشت دانشمند در پرتو اشا، خواستار برتری دادن به خانمان و ده شهر در راستای آیین نامه آفرینش اهورایی است. در این راستا، زرتشت چگونه باید کردار کند و چه هنگام به این آرمان خواهد رسید؟

۱۷) **ای مزدا اهورا!** آن خاکی که پیرو راستی است و یا آن کسی که پیرو دروغ است، کدامیک فرزانه تر است؟ زرتشت دانش گرا که خواستار افزایش آگاهی خود است، سزاوار آن است تا منش پاک را از دانش اهورایی بیاموزد.

۱۸) هیچ یک از خاکیان نمی‌باید به سخنان و فرمان پیرو دروج گوش فرا دهند. پیرو دروج، خانمان وده و شهر را دچار کاستی و ازهم پاشیدگی خواهد نمود. نیرومندانه پیرو دروج را از خود دور نمایند.

۱۹) ازدانشمند برخوردار از ازشا پیروی کنید که درزندگانی چاره بخش باشد. زبانه آتش فروزنده اهورایی برای داوری در بین روان های خاکیان بکار گرفته می شود؛ در برابرین زبانه آتش، چنین دانشمندی استوار می ایستد.

۲۰) درد و افسوس و سرخوردگی پاینده و پذیرایی دوزخی ازهرخاکی که هوادار ازشا گردد، دور گردد. شما، ای هواداران دروج، چنانچه کردارتان فرماندار آگاهی روان شما گردد، فرجامی نگوئید خواهید یافت.

۲۱) شهریاری پرتوان و چیره گر اهورایی که دربر گیرنده راستی و رسایی و فرمانروایی و جاودانگی باشد، ویژه کسی است که دراندیشه و کردار فرمانبردار اهورا مزدا باشد.

۲۲) خاکی دانش گرای، از روی خردمندی درمی یابد که یاورارجمند اهورا مزدا، هرخاکی است که در سخن و کردار خویش پیرو اشا و خواستار سرای جاودان نیکی باشد.

اهنودگاه، یسنای ۳۲

۱) زرتشت: برای دستیابی به آمرزشی که اهورا مزدا بر نهاده است، پیشوایان و بزرگان و تلاشگران، و شما ای فریب خوردگان دیو، می‌بایست در به کار گیری آموزه‌های زرتشت کوشا باشید.

۲) مزدا اهورا که پاک منشی ازوی برآمده است، همان روشنایی می باشد و از سوی خسترا پاسخ شما را خواهد داد. برای دستیابی خاکیان به پاکی و پارسایی، زرتشت و پیروان اشا بر آن هستند تا شماها را از خود بدانند.

مزدا اهورا پاسخ هواداران پاکی و پارسایی را خواهد داد.

۳) زرتشت: ای دیوسرشت‌ها وای پیروان دیوها! شماها برآمده از گوهرمنش زشت هستید. شماها در هفت سرزمین با کردارهای زشت همچون دروج و خودستایی، برای خود آوازه ای ساخته اید.

۴) ای پیروان دروج! از آن هنگامی که شماها از آیین نامه پارسایی آفرینش سرباززده اید؛ و از اندیشه نیک دوربمانده‌اید، پس ازخواست مزدا اهورا گریزان شده‌اید، و دربرایند رای برزیان رساندن به خاکیان برگرفته‌اید. از این رو، شما در زمره پیروان دیو برشمرده می شوید.

۵) زرتشت: ای پیروان دیوها! شما از آموزه های گرهما، ویدمنش، اندیشه وسخن ناشایست خود را به مردم آموختید؛ و اینچنین خاکیان را، از یک زندگانی شایسته و جاودانی دورنگاه داشتید. این گرهما است که آموزگار پیروان دروج از برای تباه کردن زندگانی خاکیان است.

۶) چنانکه خواست دیوبرآن بود، در بسیاری از زمینه ها آوازه‌ای برای خود بدست آورد.

ای اهورا! توازروی خرد پاک خود، بر کردار هر خاکی بینا و ویدار و آگاه هستی. در سرای جاودانی تو وبه دستگیری اشا، کردار روان هر خاکی داوری خواهد شد.

۷) ای مزدا اهورا! تو فرجام هر گناهی را از همه بهتر می دانی. هیچ گناهی نباید از خاکی آگاهمند بروز کند. پاداش و یا کیفر هر خاکی، پس از آزمون با فلز گداخته روشن خواهد گردید.

۸) جمشید زاده ویونگهان، خوردن گوشت را از برای خرسندی خاکیان در برابرستم برستوران به آنان بیاموخت. ای مزدا، تو خود میان جمشید وزرتشت شایسته ترین داوری.

۹) ای مزدا وای اشا! با این سخنان شکوهمند، زرتشت ناخرسندی خود را بیان می دارد؛ چرا که آموزگارگمراه کننده، ارزش نگارنامه آفرینش اهورایی و آیین نامه آشویی برای یک زندگانی برخاسته از پاک منشی را خواری می سازد.

۱۰) زرتشت: چنین آموزگارگمراه کننده، با نادیده گرفتن فرمان اهورایی، ازستوران وخورشید به زشتی سخن می راند؛ چراگاه ها را ویران می کنند؛ به هوشمندان ننگ دروج پرستی می راند، ودربرابر پیروان راستی جنگ افزار بدست می گیرد.

۱۱) ای مزدا! چنین خاکیانی، کوشش وتلاش خود را برای نابود ساختن آیین نامه آفرینش اهورایی درزندگانی به کاربستند، وبراین پندار می باشند تا کد بانوان وکد خدایان هواداراشا را از میان امیدواری به بهره‌ای، فریب داده واز پیگیری راه منش پارسا دورنمایند.

۱۲) ای مزدا! پیروان گرهما که ازراستی گریزانند، با آواز شادمانی گاورا می کشند وکرپانها که فرمانروایی آنان بر پایه دروج نهاده شده است، کسانی هستند که با اینگونه آموزه ها، خاکیان را از کردار شایسته برمی گردانند. نفرین مزدا بر آنان باد.

۱۳) سرانجام، و در سرای مینو، روان گرهما ونابود گران آیین زندگانی اهورایی، به سرای منش زشت پذیرفته خواهند شد. در آن سرای منش زشت، هرچند که برای فریادرسی با آواز بلند پیام وخشوراهورایی را برسرگیرند، برای آنها دیگر دسترسی برای شناختن اشا نخواهد بود؛ وازپاداشی که به پیروان اشا مژده داده شده بود، بی بهره خواهند ماند.

۱۴) از زمانی دیرپا، گرهما و کاویها، پنداشت و تلاش خود را در ستمکاری برگماشته اند، تا یآوری برای پیروان دروج باشند. کشتن گاورا راهی به سوی جاودانگی جلوه داده اند.

۱۵) کرپانها و دودمان کاوی ها، که بر خاسته از گوهر زشت می باشند، و در برابر پیمان آفرینش اهورایی نافرمانی نموده اند، نگونسار خواهند شد. رهایی بخش این گمراهان را یآوری مگر بازگشتن به منش پاک نخواهد بود.

۱۶) **ای اهورا مزدا!** پیروزی تو در برابر هرروندی ستودنی هست؛ وبه یاری تو بر پایه مهرورزی اهورایی، زرتشت برستم پیروان دروج که درپی نابودیِ او هستند، بر آنان چیره گر خواهد بود.

اهنود گاه، یسنا ۳۳

۱) **ای اهورا!** از پیشگاه تو خواستارم که آرزوی هر یک از خاکیان که همانا استواری و پایداری در پیروی از آیین آفرینش اهورایی باشد، بر آورده ساز و در این راستا آنان را نیرومند ساز. **ای آرمیتی!** زرتشت را در پیشبرد یک زندگانی سودمند بر پایه پیروی از اشا و دستیابی به منش پاک توانگر ساز.

۲) بر پایه داوری اهورا مزدا، رهایی روان هر خاکی به سرای جاودان و روشنای اهورایی (گروسمان) از میان پیروی از خرد پاک و پیروی از اشا خواهد بود؛ که سزاوارترین پاداش پاک منشی است. چنین خاکی از یک زندگانی دراز و پایدار برخوردار خواهد گردید که همانا شایسته ترین سودمندی در پیروی از اشا باشد.

۳) **ای مزدا!** زرتشت را که آفریده ای پایدارمند و دانشمند و پارسا برابر آیین اهورایی است، از شایسته ترین بخشش پاداش اهورایی برخوردار ساز؛ تا زرتشت برای رستگاری جهان خاکی و آمرزش در جهان مینوی از سوی اشا آموزش دهد.

۴) ای مزدا، ای توانا، ای نیرومند وای پارسا! آن هنگام که به داوری پرداخته و سزای هواداران دروج و پاداش هواداران اشا را روشن سازی؛ هنگامی خواهد بود که به دستیاری اشای توانمند، نشان پاک منشی از زبانۀ آذراهورایی به زرتشت ارزانی خواهد گردید.

۵) ای اهورا مزدا! هنگامی که برای نخستین بار زرتشت روند آفرینش جاویدان را شناخت؛ زرتشت دریافت که در روز واپسین و در برابر آیین نامۀ آفرینش اهورایی، از برای کردار و سخن زشت کیفرواز برای سخن و کردار نیک، پاداش برگزیده شده است؛ در چنین هنگام زرتشت خرد اهورامزدا را پاک شناخت.

۶) ای مزدا! در آن روز واپسین، تو با خرد پاک خود به همراه وهومن و خشترا، که به کوشش این دوسرای راستی برپاست، برای داوری پدیدار خواهید شد. داوری تو از سوی آرمیتی بیان خواهد شد؛ این داوری اهورایی را نمی توان دیگرگون ساخت.

۷) ای مزدا وای پارسا! آنگاه که وهومن به سوی زرتشت آمد و از او پرسید: شما کی هستید؟ از کدامین دودمان هستید؟ اگر از شما وبستگانان پرسیده شود، چگونه وبا کدامین ویژه گی خود را بیان خواهید کرد؟

۸) زرتشت به وهومن پاسخ داد! نخست من زرتشت هستم، و تا بدانجایی که توان در هستی دارم، دشمن راستین هواداران دیو دروج، و یک هوادار استوار پیروان اشا خواهم بود؛ تا بدین رویکرد بتوانم به سرای جاودان و بیکران اهورایی دست یابم؛ و همواره با این رویکرد مزدا را خواهم سرود و خواهم ستود.

۹) ای مزدا وای پارسا! هنگامی که وهومن به سوی زرتشت آمد و پرسید: ویژگی زرتشت در چیست؟ زرتشت پاسخ داد: تا زمانی که داوری فروزنده اهورایی زبانه کشد، ستایش کنان در برابر اهورا مزدا، پیرو اشا خواهم بود.

۱۰) **ای مزدا!** روان زرتشت را از برای دریافت و شناختن اشا، پیوسته روشن نگاه دار. مزدا: اینک به همراهی آرمیتی و اشا به سوی زرتشت می آییم. پرسش زرتشت، پرسشی هوشمندانه خواهد بود. اکنون، زرتشت از ما بپرسد آنچه را خواستار دانستن است. بزرگترین نیاز زرتشت برآورده خواهد شد.

۱۱) **ای اهورا مزدا!** هنگامی که برای نخستین بار واز سوی وهومن، از آموزه های آیین اهورایی آموزش دیدم؛ از پاراسایی آیین نامه آفرینش اهورایی آگاه گردیدم. هر آن میزان که خویشکاری اهورایی که بر زرتشت واگذار شده است، تا در میان خاکیان آنچه را که تو بهترین دانستی آموزش دهد، برای زرتشت رنج آور باشد، زرتشت آن را به درستی انجام خواهد داد.

۱۲) **ای مزدا!** هنگامی که زرتشت را برای دریافت آموزش به سوی اشا فرا خواندی، فرمان دادی که زرتشت برخیزد و در اشویی پیشی گیرد؛ پیش از آنکه بر پایه سنجش و داوری، پاداش و زیان مادی دو گروه پیروان اشا و هواداران دروج از سوی سروش ایزدی به همراه اشا روشن گردیده باشد.

۱۳) **ای مزدا اهورا!** هنگامی که وهومن از برای آگاهی یافتن و آزمودن اراده و خواست زرتشت، به سوی زرتشت آمد؛ زرتشت آیین نامه آفرینش اهورایی را شناخت.

ای مزدا اهورا! اراده و داوری تو را نمی توان دیگرگون کرد؛ از این روی زرتشت خواستار است تا در سرانجام زندگانی خاکی که از سرای خوش و جاویدان اهورایی مژده داده شده، برخوردار گردد.

۱۴) **ای مزدا!** زرتشت خواستار است تا در شهریاری اهورایی که پناهی مهر ورزانه یاری رساننده است، از سوی اشا پذیرفته شود. در برابر این خواسته، زرتشت با یکایک

فرمانبران دستورهای اهورایی، با خاکبانی که در تلاش برای ننگین ساختن آیین اهورایی هستند، به ستیز بر خواهد خاست.

۱۵) **ای مزدا!** هنگامی که وهمن و آرمیتی زرتشت را آگاه نمودند، تا دگر بار زمینه خشنودی هواداران دروج در به کارگیری کین ورزی به پیروان اشا، پدیدار نگردد، زرتشت آیین اهورایی را پارسا شناخت.

۱۶) **ای اهورا!** پیکری استوار بر پارسا ترین روان آفرینش خود که همانا زرتشت برگزیده باشد، ارزانی دار. پاداش سرای روشنایی و سرشار از گوهر زندگانی را بر پایه ی سنجش کردار نیک و از سوی آرمیتی و اشا و وهمن مژده دهید.

اشنود گات؛ یسنای ۴۴

۱) **ای مزدا!** زرتشت از تو می پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: ستایشی که از روی نیاز به توسروده شود، باید چگونه باشد؟ مزدا: آموزش زرتشت از برای برخورداری از منش پاک می بایست از سوی مزدای بی همتا و به دستگیری داوری همچون اشا باشد.

۲) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا در سر آغاز زندگانی مینوی، روانهای خاکبانی که کارنامه کردارشان شایسته باشد، به پاداش خواهند رسید؟ مزدا: آری زرتشت اشو؛ پیروی از اشا چاره بخش زندگانی است. **ای مزدا:** باشد تا اشا، کردار خاکبان را به یاد نگاه دارد.

۳) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: در نخستین روز آفرینش، آفریننده راستی کیست؟ راهبرد پیمایش خورشید و ستاره ها از سوی کیست؟ گردش روشنایی ماه، که گاه سر شار از تابش و گاه بدون تابش است، از سوی کیست؟ و بسیار چیزهای دیگر که زرتشت خواهان دانستن آنها می باشد.

۴) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: نگهدارنده گردوی زمین در پایین و خورشید در آسمان، به گونه ای که خورشید به سوی نشیب فرود ناید، کیست؟ آفریننده آب و گیاه کیست؟ فرمان دهنده ابر و باد تند رو کیست؟ مزدا: آفریننده اشا.

۵) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آفریننده روشنایی سودبخش و تاریکی کیست؟ آفریننده هوشیاری و خواب آسایش بخش کیست؟ آفریننده بامداد و نیمروز و شب که خاکیان را به نماز فرا می خواند کیست؟

۶) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا مژده ای که از آن خاکیان را آگاه می سازم، تا به فرمان شما و یاوری اشا و آرمیتی و وهومن، سرای روشنایی جاویدان از برای پیروان اشا خواهد بود؟ از برای کدامین رسته از خاکیان، رستگاری و کامیابی را بنیان نهادی؟

۷) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: کیست آفریننده خسترا و آرمیتی ارزشمند؟ کیست که مهر پدر را در دل فرزند بر نهاد؟ زرتشت بر آن می کوشد که از میان دستیابی به خرد پاک، شما را در جایگاه یگانه آفریدگار بشناسد.

۸) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: زرتشت خواهان آن است تا هر آنچه را که برابر خواسته شما باشد به یاد بسپارد؛ تا دریافت درستی از بکارگیری آیین نامه آفرینش اهورایی در زندگانی خاکی، که از سوی وهومن و اشا آموزش داده می شود، بدست آورد؛ باشد تا روان زرتشت به پاداش های خرمی بخش آگاه گردد.

۹) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا از برای روانهای خاکیان پیرو آیین اهورایی که زرتشت آنها را به رسایی می رساند، مژده رسیدن به سرای جاودانی بهشت، از سوی سرور هستی بی همتا که همانا اهورا مزدا باشد، پدیدار خواهد گشت؟

۱۰) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا خاکیانی که با کردار و سخن خود، پیرو بهترین آیینی که آورده زرتشت است، می باشند و در زندگانی خاکی از اشا پیروی می کنند، و امیدوار به پاداش شماها هستند، از این پاداش برخوردار خواهند شد؟

۱۱) **ای اهورا!** زرتشت از تو می پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا با بکارگیری اندیشه نیک و گسترش آیین اهورایی در چارچوب آیین آفرینش، برگزیده تو که همانا زرتشت باشد از پاداش ارزشمند اهورایی که مژده داده شده است، برخوردار خواهد شد؟

۱۲) **ای اهورا!** زرتشت از تو می پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: از میان خاکیانی که زرتشت برای آنان سخن می راند؛ کدامیک پیرو اشا و کدامین پیرو دروج است؟ آیا دشمن آیین اهورایی، همانا پیرو دروج نیست؟ آیا خاکی پیرو دروج، از دشمنان آیین اهورایی نیست؟ زرتشت را رهنمون ساز، تا چگونه با خاکی پیرو دروج برخورد نماید؟

۱۳) **ای اهورا!** زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا می توان پیروان دروج را از خود دور نموده، و به سوی نافرمانبردارانی باز گرداند، که در تلاش برای نادیده گرفتن اشا و بی بهره از منش پاک هستند؟

۱۴) ای اهورا! زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا اراده تو بر آن خواهد بود تا به دستیاری اشا، کین ورز را از زرتشت دور بداری؟

۱۵) ای اهورا! زرتشت از تومی پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: به هنگام رویارویی لشکریان کینه جوی، که سرنوشت آن را ناگزیر شماره‌ده؛ پیروزی از برای کدامیک از دو گروه پیروان اشا و پیروان دروج خواهد بود؟

۱۶) ای اهورا! زرتشت از تو می پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آن پیروزگر و داور چاره بخش که به فرمان تومی باید خاکیان را پناه دهد، کیست؟ اهورامزدا: داوری که برگزیده اهورا مزدا باشد و فرمانبرداری از اشا و پاک منشی در روان وی نهادینه شده باشد.

۱۷) ای اهورا! زرتشت از تو می پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا بنا بر پاداش مژده داده شده از سوی تو؛ زرتشت با فرمانبرداری از سخنان اهورایی در نزدیک شدن به تو کارساز و کامروا خواهد گردید؟ آیا رسایی و جاودانی به روان هر خاکی پیرو اشا ارزانی خواهد گردید؟

۱۸) ای اهورا! زرتشت از تو می پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: آیا ده مادیان و یک شتر و یک اسب که به زرتشت مژده داده شده اند، به دست زرتشت خواهند رسید؟ آیا دهش و پاداش اهورایی، که همانا کامیابی در سرای جاودان باشد و در پیمان آفرینش اهورایی گنجانده شده است، به زرتشت خواهد رسید؟ (این بند افزوده به نظر می رسد).

۱۹) ای اهورا! زرتشت از تو می پرسد، پس زرتشت را به راستی آگاه ساز: کیفر هر خاکی پیمان شکن که مزد تلاشگر را نپردازد چگونه خواهد بود؟ اهورامزدا: زرتشت از کیفر چنین خاکی پیمان شکن، در سرای مینوی آگاهمند است.

۲۰) همچنین زرتشت می خواهد آگاه شود: آیا دیوان برآمده از گوهر شایسته هستند؟ اهورامزدا: دیوها از برای خشنود ساختن خویش، برستم و بیدادی که کرپان و اوزیک بر گاو روا می دارند، گواه هستند؛ همچنین، کاوی ها که پیروان دیوها می باشند، از پرورش گاو که برابر رهنمود اشا در کشاورزی یاری می رساند، گاو را به دردمی آورند.

اشتود گات؛ یسنای ۴۵

۱) زرتشت بر آن هست تا سخن براند؛ اکنون، ای خاکیان که از دور و نزدیک آمده اید، سخنان زرتشت را برای دریافت آگاهمندی بشنوید. سخن های زرتشت را به یاد بسپارید؛ چرا که زرتشت برگزیده بازتاب آیین آفرینش اهورا مزدا می باشد: نباید آموزگار بدخواه و هواداران دروج، آیین دروج و نادرست را با گفتارهای خود گسترش داده و زندگانی مینوی روان خاکیان را در سرای جاودان اهورایی نابود سازند. ۲) زرتشت سخن می گوید از پیدایش زندگانی، در آن هنگامی که دو گوهر پدید آمدند: گوهر پارسا به گوهر زشت یاد آور شد: اندیشه و آموزش و خرد و آرزو و کردار و سرشت ما دو گوهر یگانه و یکسان نیستند.

۳) زرتشت بر آن هست تا سخن براند؛ از آنچه در آغاز پیدایش این جهان بوده و اهورا مزدا زرتشت را از آن آگاه نموده است: خاکیانی که در میان شما روان خود را فرمانبردار آیین اهورایی، آنچنانکه زرتشت آن را در می یابد، و بازگو می کند، فرمانبر نکنند، در سرانجام گیتی پشیمان شده و افسوس خواهند خورد.

۴) زرتشت سخن بر می دارد: جهان، آفریده مزدا که همچون پدری رهنما و پناه دهنده تلاشگران نیک نهاد می باشد، و زمین خاکی همچون دختری نیک کنش از سوی اهورا می باشد؛ همچنین اهورا بر همه چیز آگاه است، و اهورا را نمی توان فریفت. این بزرگترین آموزشی است که زرتشت از اشا برگرفت.

۵) زرتشت سخن بر می آورد از آنچه مزدا؛ برپاکترین از همه، برزرتشت آموخت؛ آموزشی که دریافت ان برای خاکیان بهترین دهش می باشد: خاکیانی که در پیروی از منش پاک تلاش می کنند، به رسایی و جاودانگی دست خواهند یافت؛ از این روی و خشور زرتشت را خرسند خواهند ساخت.

۶) زرتشت سخن بر می دارد از مزدا اهورا که از همه برترین است و نیک خواه آفریدگان است. ستایش اهورا مزدا را می توان از خرد پاک اهورایی آموخت؛ زرتشت دانش نمازگزاردن به اهورا مزدا را از وهومن آموخت، بهترین دانشی که زرتشت از وهومن آموخت.

۷) اهورا مزدا آیین نامه آفرینش را با اراده خویش برنهاد؛ برپایه این آیین نامه، سودمندی و زیان روان خاکیانی که بوده اند و هستند و خواهند بود به روشنی بیان شده است: روان خاکیانی که پیرو اشا گردند، از سرانجام فرزاندگی بر خوردار خواهند بود؛ و روان خاکیان پیرو دروج، گرفتار رنج و شکنج خواهند بود.

۸) خاکیان از راه ستودن با سروده های ستایش و همچنین با فرمانبرداری از آیین اهورایی، روان خود را به مزدا نزدیک می کنند. اکنون که زرتشت از میان اشا، اهورا مزدا را باز شناخته است، با روشن روانی به سرایی که در آن اندیشه و سخن و کردار نیک ارزشمند هستند، می نگرد؛ سرایی که به آن گروسمان گفته می شود و جایگاهی است که زرتشت درود و ستایش خود را به اهورا مزدا پیش کش خواهد کرد.

۹) با پیروی از منش پاک فرا گرفته از اشا، خاکیان می باید، اهورا مزدا و وهومن را خشنود سازند؛ چرا که خوشی و ناخوشی خاکیان به اراده اهورا مزدا است. خواستاریم تا مزدا اهورا خاکیان را در کشاورزی یاری نماید و از این رو به ستوران و تلاشگران، رشد و برتری برساند.

۱۰) خاکیان می بایست با نیایش، اهورا مزدا ی پاک و جاویدان را ستایش کنند؛ چرا که این اهورا مزدا هست که از سوی وهومن و اشا، روان خاکیان را از رسایی و جاودانگی و پایداری در سرای اهورایی بهره مند خواهند ساخت.

۱۱) ای اهورا مزدا! در راستای پاداش مژده داده شده؛ دیوان و خاکیانی که و خشور زرتشت را نادیده می گیرند، نگونسار شوند؛ و پیروان راستین و خشور، که داوری رهایی بخشنده از میان دین پاک باشند، به مانند نزدیکان و خشور خواهند بود.

اشنودگات، یسای ۴۶

۱) ای مزدا! زرتشت پناه خود را در کدام سرزمین جويا شود؟ بزرگان و پیشوایان از و خشور دوری می گزینند؛ همچنین و خشور از سوی پیروان دروج که فرمانروایان سرزمین ها هستند، و همچنین دهقانان و برزیگران ناخشنود است. با این روند، زرتشت چگونه خواهد توانست در راستای خشنود ساختن اهورا مزدا گام بردارد؟

۲) ناکار آمدی و خشور زرتشت از برای نداشتن گله و رمه فزون و درآمد کم است؛ از این روی زرتشت گله مند می باشد؛ ای اهورا، خود داوری بفرمای و زرتشت را در مهرورزی خود پناه ده؛ و زرتشت را آگاه ساز از پاداشی که در پیروی از منش نیک می باشد.

۳) ای مزدا! چه هنگام، تابش روشنایی اهورایی، روان خاکیان را به سوی اشا رهنمون خواهد نمود؟ چه هنگام، و خشور زرتشت رهایی بخشنده و رهنمون ساز به سوی فرزاندگی، با سخنان خود به خواست اهورایی دست خواهد یافت؟ وهومن به یاری کدامین خاکیان بر خواهد آمد؟ و خشور زرتشت امید به پاداش اهورایی دارد.

۴) ای مزدا! پیرو دروج که آوازه اش بر آیین و کردار زشت نهاده شده است، بر آن است تا پیروان اشا را از افزایش و پرورش ستوران در سرزمین ها و ده ها باز دارد. از این

رو، برانداختن فرمانروایی پیرو دروج ویا در بند کردن پیرو دروج، پیش نیاز گسترش آیین اهورایی است.

۵) **ای مزدا اهورا!** چنانچه یک خاکی خردمند و پیرو اشا و فرمانبردار آیین اهورایی بتواند یک پیرو دروج را از کیش پیشین به سوی آیین اهورایی رهنمون سازد، تا هر گونه پیوندش را با کیش پیشین از میان بردارد، چنین خردمندی می باید که به یکی از بزرگان آگاهی داده، تا ایمن ماند واز ستم و آزار در پناه باشد.

۶) **ای اهورا!** همانگونه که در آیین نامه آفرینش بیان داشته ای، هر خاکی پیرو اشا می بایست به هر خاکی پیرو اشای دیگر، ارج بگذارد؛ چنانچه به هنگام چاره خواستن خاکی به یاری برنخیزد، این خاکی در زمره پیروان دروج خواهد بود؛ چرا که چنین رویکردی، خود پیروی از دروج است.

۷) **ای مزدا!** گذشته از آذر و منش پاک، که از تلاش آنها جهان راستی رهایی خواهد یافت؛ به روان زرتشت بیاموز: هنگامی که پیرو دروج بر آزار زرتشت پدیدار گردد، پناه و پشتیبانی که بر و خورشور گماشته خواهند شد، چگونه خواهند بود؟

۸) **ای مزدا!** شاید که زرتشت از کردار هر خاکی که در پندار نابود کردن دودمان و خورشور باشد، زیان ببیند؛ اما، آسیب کین به خود کین ورز بر خواهد گشت، و از زندگانی شایسته دور خواهد ماند تا از زندگانی زشت بر خوردار شود.

۹) **ای اهورا مزدا!** کیست آن پایبندی که برای نخستین بار به زرتشت بیاموخت، که اهورا مزدا پارسا ترین و باریک بین ترین برای داوری پیروان اشا هست؟ خواستاریم پیام آفریننده ستوران، که به اشا گزارش شده است، را از سوی و هومن دریافت داریم.

۱۰) **ای مزدا اهورا!** به مردان وزنانی که به آموزه های زرتشت، که بهترین خواست اهورایی برای زندگانی خاکیان است ارج می نهند؛ از برای کردار درستشان، سرای

پاک منشی اهورایی را ارزانی دار. زرتشت به همراه ستایش گران مزدا از پل چینود گذر خواهند نمود.

۱۱) کرپان ها و کاوی ها، با چیره گری، خاکیان را به کردار زشت فرا می خوانند؛ بدین گونه زندگانی جاودان روان خاکیان را در سرای مینوی نگونسار می کنند. روانهای ایشان به هنگام نزدیک شدن به پل چینود، به بیم وهراس خواهند افتاد و سرای جاویدان آنها سرای دروج خواهد بود.

۱۲) اگر در پی کوشش آرمیتی، که آراینده بهشت می باشد، راستی بر نوادگان و بازماندگان فریان تورانی پدیدار گردد، نگاه در روز واپسین وهومن آنان را به سرای جاودانی ودرپناه اهورایی در خواهد آورد.

۱۳) دربین خاکیان، آوازه نیک سزاوار آن خاکی خواهد بود که با فرمانبری، وخشور زرتشت سپتتمان را خشنود سازد.

ای مزدا اهورا! زرتشت وپيروانش یک چنین خاکی فرمانبری را شایسته می شناسند؛ پس، از سوی وهومن زندگانی جاودانی در سرای درخشان به وی ارزانی دار.

۱۴) از بین خاکیان که با زرتشت پیمان بستند، براستی کدامیک هوادار استومند(استوار) آیین اهورایی هست؟ اهورا مزدا: یک چنین خاکی ای به آوازه نیکویی خواهد رسید.

ای مزدا اهورا: کی گشتاسب پیرو استوار آیین اهورایی است، ودر سرای اهورایی با سروده های بر گرفته از پاک منشی تو را خواهد ستود.

۱۵) زرتشت خواستار است تا از هیچست و سپتتمان به خاکیان گزارش دهد؛ تا آموزه ای از برای باز شناختن هوشیاران از گمراهان باشد.....بر پایه آیین نامه آفرینش چنین کردار هایی به اشا پیوسته اند.

۱۶) ای فروشسترهوگو! با این گروه از پارسا منش ها به آن سو بشتابید؛ امید می رود که کامیاب گردید. سرای جاودانگی، جایگاهی که در آن اشا با آرمیتی آمیخته باشند و سرایی که در آن اهورا مزدا آرامش را بنیاد نهاده است، از برای پیروان منش پاک می باشد.

۱۷) ای جاماسب هوگو! از پاداش و سودمندی که در پی فرمانبری و ستایش اهورا مزدا و در سرای جاویدان بیان شده است، برای شما سخن می رانم؛ اهورا مزدایی که ریزن وی اشای آگاه است و روان هوشیار را از روان گمراه و فریب خورده باز می شناسد.

۱۸) ای اهورا مزدا، وای اشا! رای زرتشت از روی خردمندی و هوشیاری چنین گونه باشد: آن خاکی، که همراه و پیرو زرتشت شود، زرتشت از سوی منش پاک بهترین دارایی را به وی مژده داده می هد. برای آن خاکی که از روی کینه ورزی و دشمنی با زرتشت بستیزد، زرتشت برای وی خواستار آنچنان سرنوشتی خواهد گردید که بیان شده است.

۱۹) آن خاکی که خواسته زرتشت را بر پایه آیین نامه آفرینش اهورایی برآورده سازد، یک چنین خاکی ای درزندگانی مینوی و در سرای جاویدان ازدهش های فراوان برخوردار خواهد گشت.

سپتیمد گات، یسنای ۴۷

(۱) بر پایه آموزه های خرد پاک و آیین آفرینش اهورایی، نیک اندیشیدن و نیک سخن راندن و نیک کرداری، رسایی و جاودانگی اهورایی را از سوی خسترا و آرمیتی به دنبال خواهد داشت.

(۲) برای بدست آوردن شناختی راستین از مزدا، که آفریننده اشا می باشد، می باید که بر پایه خرد پاک، شایسته ترین کردار را به جای آورد؛ همانگونه که این کردار در برگیرنده سخن رانی از روی اندیشه نیک و از کار بازوان و کوشش پاک باشد.

(۳) ای مزدا! تو آفریننده و نگهبان خرد پاک هستی، وهستی را شادمانی بخش آفریدی و با رای آرمیتی و از روی منش پاک به هستی آرامش و هماهنگی بخشیدی.

(۴) ای مزدا! پیروان دروج از این خرد پاک به دور افتاده اند و پیروان راستی از آن بهره مند گردیدند. هر آنگاه که یک خاکی دارمند و توانگر باشد و یا دارایی وی اندک باشد، می بایست پیرواشا بوده و برپاد پیروان دروج باشد.

(۵) ای مزدا اهورا! بر پایه خرد پاک، بهترین دهش های اهورایی به پیروان اشا مژده داده شده اند؛ آیا هواداران دروج که در کردار خویش از اک منش پیروی می کنند، بدون اراده اهورا مزدا از این دهش ها بهره مند خواهند شد؟

(۶) ای مزدا اهورا! از سوی آرمیتی و آذر، به هر دو گروه پیروان اشا و پیروان اک منش، پاداش و یا کیفر خواهی داد؛ با شنیدن این داد اهورایی، بسا از خاکیان، دلخواه روی آوردن به آیین اهورایی می باشند.

سپتیمد گات، یسنای ۴۸

۱) همانگونه که بسیار پیش از این گزارش داده شده است، هنگامی که راستی بر دروج چیرگی یابد، کيفر وپاداش خاکيان وديوان روشن خواهد گرديد؛ در آن هنگام اشا از سوی اهورا مزدا روان خاکيانی را برتری دهد که اهورا را می ستايند.

۲) ای اهورا، ای سرچشمه آگاهی، زرتشت را آگاه ساز! : آیا پیش از فرا رسيدن کيفری که تو بيان داشته‌ای، پروان اشا برپروان دروج چيرگی خواهند يافت؟ اهورامزدا: بلی، این چيرگی از برای آفرينش يك پیام پارسایی خواهد بود.

۳) از برای يك خاکی دانش گرا: آموزش اهورا مزداي نيك خواه که از نیروی خرد پاک خود به دانش پنهان آگاه است، بهترین پرورشی باشد که از سوی اشای پاک ارزانی می گردد.

۴) يك خاکی که هنگامی نيك و هنگامی ديگر زشت انديش باشد، وهر خاکی که آگاهی روان خود را از میان سخن و کردار خود، در بند هوا وهوس وخواسته های خویش بياورد، اينچنين خاکی، در برابر آفرينش اهورایی ودر روز واپسين تنها وبدون يآوری خواهد ماند.

۵) هر فرمانروا با کردار وپرورش نيك، يك ويژگی نیازمند برای فرمانروايان خوب می باشد؛ در این راستا، فرمانروايان ناشايست نبايد برخاکيان فرمانروایی کنند.

ای آرميتی که در برتری ستودنی هستی، برای روند زندگانی در پیش رو، جهان را از ستوران سودمند در کشاورزی آراسته وآماده ساز، وبرای خورش ما اينگونه ستوران را بپروران.

۶) آرمیتی اراسته با منش پاک، برای خاکیان خانه های نیک پدید می آورد؛ بدین گونه به خاکیان پایداری و نیرو می رساند. مزدا اهورا به دستگیری اشا و در هنگام آفرینش جهان خاکی، گیاه را برویاند.

۷) خشم را باید بازداشت؛ در برابرستم باید از خود نگهداری کرد. ای خاکیان، شما که پاداش مژده داده شده به پیروان منش پاک را در پرتو اشا خواستارید، همان اشا که هر خاکی پارسا آن را پاس می دارد. جایگاه چنین خاکی پارسا، در سرای جاویدان اهورایی خواهد بود.

۸) ای مزدا! آیا سرای نیک و جاودانی و مژده داده شده همچون پاداشی برای زرتشت پابرجا می باشد. ای اشا: آیا در هنگام سنجش کارنامه کردارها در روز واپسین واز سوی وهومن، برآورد آن در راستای آرزوی زرتشت پابرجا خواهد بود؟

۹) ای مزدا وای اشا! به چه هنگام زرتشت خواهد دانست که در برابر خاکی ای که در پی نابودی زرتشت هست، مزدا و اشا توانا و برتر هستند؟ زرتشت می باید که از پاداشی که برای نیک گزینی نهاده شده است، از آن پاداش رهایی بخش، که زرتشت آرزومند است، آگاهمند شود.

۱۰) ای مزدا! به چه هنگام، بزرگان از خویشکاری خود آگاه خواهند شد، که این نوشیدنی مست کننده و ناپاک را مزدا از میان برخواهد داشت؟ آن نوشیدنی که کریان ها و فرمانروایان بد کنش، با آن، خاکیان هفت سرزمین را می فریبند.

۱۱) ای مزدا! به چه هنگامی آرمیتی به همراه اشا و خسترا، که دارندگان چراگاه های فراوان و خانه های دلنشین می باشند، پدیدار خواهند گشت؟ خاکیانی که در برابر هواداران خون خوارِ دروج، آشتی را برگزینند، چنین خاکیانی برخوردار از منش پارسایی هستند.

۱۲) **ای وهومن وای اشا!** پشتیبانان راستین سرزمین ها، خاکبانی هستند که در بکارگیری فرمان های مزدا کوشا می باشند؛ خاکبانی که برای در هم شکستن خشم با پیروی از منش پاک، خویشکاری خود را به جا می آورند.

سپتمد گات، یسنای ۴۹

۱) **ای مزدا وای اشا!** هرگاه که زرتشت رای بر آن می گیرد تا خاکبان فریب خورده و گمراه گشته از راه اشا را، از روندِ رستگاری آگاه سازد، بندو، راهبندِ زرتشت می شود. **ای اشا:** به یاری زرتشت بر آیی و برای زرتشت پناهگاهی برازنده باش. **ای وهومن:** بندو را نابود ساز.

۲) بندو از پیروان دروج و گمراه کننده خاکبان می باشد. وزمانی درازاست که بندو به مانند خاری در سر راه زرتشت جای گرفته است. بندو از اشا رانده شده است و از این رو در همراه نمودن آرمیتی ناکار می باشد. **ای مزدا:** رای بندو بر آن است تا در برابر منش پاک بایستد.

۳) **ای مزدا!** پایه آیین اهورایی بر روی اشا بر نهاده شده است؛ از این رو، آیینی سودآور است. دین نادرست بر پایه دروج نهاده شده است، و از این روی زیان آور است. بدین گونه زرتشت خواستار است تا خاکبان به منش پارسایی بگردند و پیوندهای خود را با دروج ببرند.

۴) خاکبانی که با سخن های خود ناسازگاری و ستم را گسترش می دهند، و بازدارنده پرورش ستوران هستند، در نزد چنین خاکبان کردار زشت بر آنان چیره گر شده است؛ در راستای چنین گرایش، این چنین خاکبان از پیروان آیین دیو یسنی شمرده می شوند.

۵) **ای مزدا:** شادمانی و فراوانی برای آن خاکی ای می باشد که منش خود را با منش پاک همخوان کند، و در پرتو اشا روان خود را با پارسایی همگون سازد، تا بدین گونه برازنده سرای مینوی اهورایی شود.

۶) **ای مزدا وای اشا!** زرتشت از شما نیاز دارد تا او را از آن فرجام که برابرخواسته ی مزدا و اشا می باشد، آگاه سازید؛ تا زرتشت با در دست داشتن شناختی درست بداند که چگونه می باید آیین اهورایی را گسترش دهد.

۷) وهومن و اشا گواه باشند: **ای مزدا اهورا!** به یاری زرتشت برآید، آوازه هر یک از پیشوایان و هریک از بزرگان را که به آیین اهورایی بگروند، در میان تلاشگران بگسترانید.

۸) **ای مزدا اهورا!** زرتشت خواستار است تا فرشوشتر را به شایسته ترین پیوستگی با اشا همخوان گردانی؛ به زرتشت و پیروانش که همواره خواستارند پیک آیین اهورایی باشند، پاداش سرای جاودانی را ارزانی بداری.

۹) بر پایه پیمان آفرینش هر خاکی از برای گرامیداشت آیین نیک آفریده شد، تا سود بخش باشد؛ در این راستا هر خاکی می باید به این دستور اهورایی گوش فرا دهد: نمی باید پروایی به آن خاکیان داده شود، که با پیروان دروج در پیوند هستند. ای جاماسب: بدانید که هر خاکی ای که منش خود را با اشا هم خوان سازد، سزاوار بهترین پاداش اهورایی در روز واپسین خواهد شد.

۱۰) **ای مزدا!** با نمازی پاک و برآمده از یک باور استوار، زرتشت بر آن است تا در پرتو توان و نیروی فراگیر و جاودانی اهورا مزدا از چنین اندیشه پاک و چنین روانی که پیرو اشا باشد، نگهبانی شود.

۱۱) پیروان فرمانروایان بد کنش، برپنداشت و باوری تیره و نابود کننده هستند.

پذیرش روان چنین خاکسانی دردوزخ از سوی روانهای کهن دوزخیان، همراه با پذیرایی دوزخی خواهد بود.

۱۲) ای اشای وای وهومن! زرتشت یاوری شما را فرا می خواند، چگونه زرتشت را فریاد رس خواهید بود؟ ای مزدا اهورا! زرتشت تو را با سروده های نیایشی می ستاید که برآمده از آیین اهورایی باشند؛ بدین گونه، زرتشت از ارزشمندترین پاداش اهورایی برخوردار خواهد شد.

سپتمدگات، ۵۱

۱) آیا پس از مرگ امید به پناهگاهی برای روان زرتشت خواهد بود؟ زرتشت بر این باور است که تنها مزدا و اشای و منش پاک می توانند نیاز زرتشت را در جهان خاکی برآورده ساخته و به زرتشت و ستوران یاری رسانند، و اینان تنها یاوران خواهند بود.

۲) ای مزدا! آیا ستوران بهره آور و چراگاه ها به آرزومندان آنان ارزانی می شوند؟ مزدا: در میان خاکسان بی شمار، کسانی که بر پایه آیین پارسایی و در پرتو روشنایی زندگی کنند، بر پایه سنجش روز واپسین از رسته هوشیاران خواهند بود.

۳) ای مزدا! هر آنچه از سوی خسترا و وهومن به خاکسان مژده داده شد، از سوی پیروی از اشای به خاکسان خواهد رسید؛ به هر خاکی که در پرتو نیروی اشای، بتواند هواداران پیرو دروج را به سوی آیین پاک اهورایی رهنمون سازد.

۴) با درود های پیوسته، زرتشت همواره مزدا را می ستاید، تا آن هنگام که وهومن و خسترا یکایک پیروان و فرمانبران آیین اهورایی را برای گذراز روی پل چینود بسوی سرای روشنایی و جاودانی، پذیرا باشند؛ که این همانا پاداش اهورایی مژده داده شده است.

۵) ای مزدا اهورا وای اشا! مهر و پایبندی شما به و خشوربرگزیده خود که زرتشت باشد نمایان است؛ یک رهنمود روشن و پدیدار از سوی شما، خاکیان را به سوی سرای بهشت می رساند.

۶) با چهره ای برکشیده به سوی سپهر، و خشور زرتشت، ستایش کنان از مزدا نیاز می کند: ای اهورا مزدا، با نیروی برخاسته از خرد پاک، زرتشت را از آموزش آیین اهورایی برخوردار ساز. سخن زرتشت، پیرو اشا، را در راستای اشا رهنمون باش. خردی استوار و برآمده از آیین منش پاک را به زرتشت بیاموز.

۷) ای اشا وای وهومن! ای پیشگامان توانمند و درخشان: با شورانگیزی در ستودن، زرتشت خواستار است، تا به سوی زرتشت شتافته و زمینه یآوری زرتشت گردید.

۸) ای مزدا: زرتشت سرود های فراگیر، و برخاسته از یک پارسایی استوار را، برای رسیدن به تو، همواره خواستار است. ای اشا: زرتشت با دستهای برافراخته و با چنان ستودنی باورمندانه، آنچنان که شایسته منش پاک باشد، روی به سوی تو می ایستد.

۹) از برای پاداشی که زرتشت در برابر خویشکاری خود دریافت خواهد نمود، ستایش کنان به سوی شما هایستاده است؛ و خواهد کوشید تا پیروان آیین اهورایی را نیز از این پاداش بهره مند سازد.

۱۰) ای مزدا وای اشا وای وهومن! کردارهای پیشین و پسین زرتشت همچون نور خورشید درخشان و روشنایی سپیده دم که شادی دهنده روان خاکیان است، برآمده از ستایش شما می باشند.

۱۱) ای اهورا مزدا وای اشا! تا زرتشت را توانمندی باشد، دلخواه ستودن شما هست. روش به کار گرفتن آنچه را که در راستای خواسته مزدا باشد، می باید از منش پاک خواست.

وهوخشترگان، یسنای ۵۱

۱) ای مزدا! پارسایی واشویی وهمچنین سرای جاودان ارزشمند و نیک که آن را مژده داده ای، برای هر روان خاکی خواهد بود که نیکوترین کردار های خود را بر پایه ی یک باور استوار، به کار گیرد. از این روی زرتشت چنین پاداشی را خواستار است.

۲) ای مزدا! باور زرتشت را از سودمندی گستره شهر یاری اشا و آرمیتی و همچنین پاداش سرای جاودان اهورایی که به روان خاکیانی که با منش پاک به ستایش روی می آورند، ایمن ساز.

۳) ای اهورا وای اشا! از برای خاکیان فرمانبردار که در پی رسیدن به اشویی در سخن و کردار خود، بر پایه ی منش پاک هستند، شما برترین آموزگاران آنان هستید.

۴) ای مزدا! پاداش خاکیان تلاشگر در رسیدن به اشا و آرمیتی و همچنین پالایش گنهکاران، تنها در سرای جاویدان نمایان می شود.

۵) ای مزدا! پس زرتشت را آگاه ساز که چگونه روان یک خاکی تلاشگر هوشیار و درستکار، به پاداش جاودان اهورایی خواهد رسید؟ مزدا: چنانچه هر خاکی تلاشگر از داور هوشیار واشویروی کرده و وی را ستایش کند، از پاداش و کیفر اهورایی آگاه خواهد گردید.

۶) پاداش نیک و ارزشمند مزدا در پس از زندگانی خاکی و در روز واپسین، در سرای جاودان اهورایی خواهد بود. این پاداش برای کسی خواهد بود که در پی خشنودی مزدا باشد. روان هر خاکی زشت کردار که روی به نافرمانی از آیین اهورایی آورده است به سزای خود خواهد رسید.

۷) ای اهورا مزدا، ای سرچشمه ی جاودانگی و رسایی، ای آفریننده ستور و گیاه! با دستیاری و هومن به زرتشت نیروی پایداری را در روز واپسین ارزانی دار.

- ۸) **ای مزدا!** اکنون زرتشت می خواهد تا هر خاکی هوشیار را از زیان و ناکامی ای آگاه سازد که در پی پیروی از دروج پدیدار خواهد گردید؛ و همچنین آگاه سازد از فرجام نیکی که در پی پیروی از اشا و خشنود ساختن و خشور بر خواهد آمد.
- ۹) **ای مزدا!** کیفز زیان آور گروه زشت کردار، و پاداش سود آوری پارسایان پیرواشا، از میان آزمون با زبانه ی آتش بر آمده از فلز گداخته روشن خواهد گردید.
- ۱۰) **ای اهورا!** آن خاکی که پرورده دروج است، در تلاش نابودی زرتشت هست؛ از این رو چنین خاکی ای آمیخته به اندیشه ناشایست بوده و در برابر آیین آفرینش می ایستد. زرتشت، اشای سود رسان را به یآوری خویش بر می خواند.
- ۱۱) **ای مزدا!** هوادار زرتشت اسپنتمان را نمایانگر ساز، آن خاکی ای که رای بر پیروی از اشا داشته باشد. آن خاکی ای که یاور پیروان منش پاک باشد و درستکار بوده، آرمیتی وی را پناه خواهد داد.
- ۱۲) در گذر از زمستان و هنگامی که زرتشت از سرما می لرزید و در پی آن درخواست پناه نمود، این گمگشته ی فرومایه ی کاوی، خواست زرتشت را بر نیامورد، و او را خشنود ساخت.
- ۱۳) و این چنین، این روان دروج پرست خود را بی گمان از پاداش ایمنی که برای پیروان راه اشا می باشد، بر کنار کرد. به هنگام سنجش در روز واپسین و به هنگام گذر از پل چینود، این چنین روانی در بیم و آشفتگی خواهد بود، چرا که سخن و کردار وی از راه راست بدور ماند.
- ۱۴) در راستای دادهای بیان شده برای کشاورزی، کرپان ها نافرمانی کرده و دست به آزار ستوران می زنند. باشد تا داوری ایزدی بر آنان نمایان شود؛ آیا در روز واپسین و بر پایه سنجش کردار، کرپان ها در سرای دروج جای خواهند گرفت یا خیر؟

- ۱۵) **ای اشا و ای وهومن!** پاداشی را که زرتشت برای یارانش خواستار باشد، همان پاداشی است که زرتشت برای خود در سرای مزدا اهورا دریافت خواهد نمود.
- ۱۶) کی گشتاسپ با برگزیدن آیین اهورایی و پیروی از اشا و منش پاک، فرمانروایی بر پیروان آیین اهورایی را در دست گرفت. امید زرتشت و پیروانش به چنین روند فروغمندی است.
- ۱۷) فرسوشتره‌وگو، دختر گران بها و گرامی خود را به همسری زرتشت ارزانی داشت. از برای چنین باوری پاک، اهورا مزدا، شهریار توانا، وی را به سرای اشا رسانید.
- ۱۸) جاماسب هوگو، چنین فرمانروای بزرگ به آیین اشا روی آورد. هر خاکی ای که برخوردار از نهاد نیک باشد، به این شهریاری جاودان اهورایی پذیرفته می شود؛ زرتشت از اهورا مزدا خواستار است تا پناهی استوار برای پیروان اشا باشد.
- ۱۹) میدیوماه از دودمان سپندمان، پس از آگاهی یافتن و شناختن و خشورکه برای جهان مینوی می کوشد، تلاش نمود تا دیگران را آگاه سازد که پیروی از آیین اهورایی در درازای زندگی کامیابی است.
- ۲۰) **ای آرمیتی و ای وهومن!** شما در اراده یکسان و پیوسته به اشا هستید. ستودن شما با فروتنی، سزاوار پاسخ نیکی افزای شمامی باشد؛ و هنگامی که پاداش از سوی شما ارزانی شود، زرتشت و پیروان اشا را در پناه خود جای دهید.
- ۲۱) **ای مزدا!** کسی که از روی یک باوری استوار، به اندیشه و کردار و سخن نیک روی آورد، سرای جاودانی را از سوی وهومن به وی ارزانی دار.
- ۲۲) ستایش مزدا اهورا که از پیروی اشا برآید، برای هر خاکی سودآورترین است؛ پس با سرود نیایش به نام آنها خود را به ایشان نزدیک نمایید.

وهوخشترگان؛ یسنای ۵۳

۱) برتری و زندگانی فرزانه و جاودان به زرتشت سپنتمان و یکایک خاکیان که با کردار وسخن خویش در پیروی از اش، آیین اهورایی را بگسترانند، از سوی اهورا مزدا ارزانی خواهند شد.

۲) کوشا بودن در ستایش مزدا و پویامندی در بکارگیری اندیشه وسخن و کردار نیک، خشنودی مزدا را در پی خواهد داشت. کی گشتاسپ و پیروان زرتشت سپنتمان آیین اهورایی را که از سوی وخشور مزدا به روشنی بیان شده است، گسترش می دهند.

۳) ای پوروچیستا، جوان ترین دختر زرتشت، که از دودمان سپنتمان وهیتسپ برآمده ای؛ جاماسب که از برای منش پاک و مزدا پرستی اش، از یاوران پیروان اهورایی است، را برای تو برگزیده ام. اینک بر پایه ی دستورهای منش پاک ودر پرتو اندیشه نیک وخرد خویش رایزنی کنید.

۴) ای جاماسب: زرتشت، پوروچیستا را فرا می خواند تا خویشکاری خود را در برابر پدر و همسر و تلاشگران و بزرگان همچون پارسا ترین پارساها بدست گیرد. ای مزدا اهورا از برای منش پاک واستواری اش، با شکوه ترین پاداش ها را به پوروچیستا ارزانی بدار.

۵) زرتشت: ای دختران و پسران جویای پیمان زناشویی، شما را آموزش می دهم وآگاه می سازم؛ پند مرا به دل بر گیرید ودر یاد خود پاس بدارید: با پشتکار وهماهنگی ویکپارچگی برای پیروی از منش پارسا در زندگانی بکشید؛ وبا برتری گرفتن از یکدیگر در کردار نیک، زندگی خود را فرخنده سازید.

۶) زرتشت: ای زنان ومردان براستی بدانید که آن خوشی را که در پیروی از دروج پرست می جوئید، پایدار نخواهد بود؛ وزندگانی دوزخی دروج پرست دردآور

خواهد بود. دروج پرست که دستورات آیین اهورایی را نادیده گرفت، از پاداش سرای خرم برخوردار نخواهد بود؛ و در راستای این گواه، شما پیروان دروج پرست بدانید که زندگانی مینوی خود را نگونسار خواهید ساخت.

۷) زرتشت آگاه می کند: تا هنگامی که در پیکر هر خاکی خون دل جاری است، یک باورمندی استوار در جریان باشد. هر خاکی می تواند از پاداشی که برای پیروان اهورایی مژده داده شده است، برخوردار گردد؛ و روان دروج پرست را در کنار خود در نگونساری و نابودی بنگرد. کناره گیری هر خاکی از انجمن پیروان اهورایی، درد و واماندگی را در پی خواهد داشت.

۸) زشت کرداران همان فریب دهنده گان باشند، و ناگزیرند به نگونسار شدن. در خواست شکنجه و در هم شکستن و نابودی زشت کرداران از همه سو و با شور و آوازی بلند از شهریار هستی درخواست خواهد شد؛ تا بدین روند آشتی درسرای خرم پاسداری شود.

۹: برای پیروان دروج، سرانجامی جز از هم پاشیدگی و نابودی نیست. پیروان دروج که در برابر آیین پارسایی و پیروان آن ایستاده اند، گنهکار هستند و جایگاه آنان فروپاشی و نگونساری خواهد بود. **ای مزدا** وای توانا وای سرور دادگرونگهبان آیین اهورایی: پیروان دروج را از زندگانی فرزانه بی بهره ساز و راست کرداران را با شایسته ترین پاداش بنواز.

واژه شناسی، نام ها و نشانه ها

اشا	اشه، راستی، درستی، پاکی، پرهیز کاری، آیین ایزدی، ارته، مقدس
اشه و هیشته	اردی بهشت، بهترین راستی، بهترین آیین ایزدی، بهترین اشا
امراتات	امرداد، بی مرگی، مرداد، نام یکی از امشاسپندان است و نیز هفتمین روز ماه و پنجمین ماه سال
امشاسپندان	امهر سپندان، نامیرایان سپند، نامیرایان مقدس، دستیاران اهورامزدا به نامهای بهمن، اردیبهشت، شهریور، سپندارمذ، خرداد، امرداد که با خود اهورامزدا یک واحد هفتگانه به وجود می آورند.
آرمیتی	فروتنی، فداکاری
اوپرتات	فرشته برتری و زبردستی، ایزد برتر
اشتودگات	یا اوشتود گاه، نام دومین بخش گاتها یعنی گاتی که با اوست ویتی آغاز شده است.
اهونودگات	یا اهنود گاه، نام نخستین گات اهنود یعنی گاتی که با اهن ویتی آغاز شده است.
اهنود گاه	معروف ترین دعای اوستا. از ریشه اوستایی اهن ویتی
ایران ویج	نام سرزمین ایران در زمان زرتشت
بهرام	در اوستایی ورثرغنه، ایزد پیروزی و جنگاوری، نام روز بیستم ماه،
تیشتر	تیر، نام ایزد باران و نیز نام ستاره تیر یا عطارد
جاماسپ	فرزانه و اخترشناس هم دوره با اشو زرتشت، دوست اشو زرتشت و داماد او
چینود	پل چینود معادل با پل صراط در اسلام
خشره ویریه	شهریور نام یکی از امشاسپندان است به چم شهریاری برگزیده، ششمین ماه سال، چهارمین روز ماه
سپیمان	نام خانوادگی زرتشت
سپندارمذ	سپند آرمیتی، آرمیتی مقدس، فروتنی مقدس، اسفند، ایزد بانوی زمین

سر سبز، ماه دوازدهم از سال خورشیدی و نام روز پنجم	
سروش	ایزدفرمانبرداری، نام روز هفدهم از ماه خورشیدی
سپتمد گات	نام سومین گاه یا سروده های زرتشت، یعنی گاتی که با سپتتامینو آغاز شده است.
سپتتامینو	خرد و اندیشه سپند (مقدس)
ستوت یشت	نام یکی از یشت‌های اوستا در ستایش ستوت
فروهر	روح نخستین، مثال موجودات در جهان مینوی
فره ایرانشهر	شکوه ایزدی سرزمین ایران
گشتاسپ	نخستین پادشاهی که آیین زرتشت را پذیرفت و پشتیبان زرتشت بود.
مانترا	مانترا یا گفتار ایزدی یا کلام مقدس
گاه	گاث یا سرود، همچنین به معنی مقام، تخت
گرهما	از کاهنان آیین قدیم و از دشمنان زردشت
مینو	جهان مینوی، موجود آسمانی، غیر مادی
وهومن	بهمن، اندیشه نیک، نام برترین امشاسپند است.
وهوخشرگات	وهوخشرگاه نام یعنی گاتی که با وهوخشر (شهریاری نیکو) آغاز شده است.
وهیشتواشت گات	وهیشتواشت گاه یعنی گاه یا سرودی که با وهیشتواشتی آغاز شده است.
وهیشتواشتی	بهترین اشیا یا بهترین راستی، واژه آغازین وهیشتواشت گاه
هورتات	خرداد، یکی از امشاسپندان، نام ایزد نگهبان آبهای روان و درختان
یسنا	نیایش، ستایش
یشت	از ریشه yaz- و به معنی نیایش و پرستش است. نام بخش بندی های اوستا که هر کدام در ستایش ایزدی است که به نام همان یشت آمده است.

نتیجه گیری

گات‌ها به عنوان سروده‌های مقدس؛ در عهد باستان به زبان پارسی سروده شده و ساکنان این سرزمین تا امروز این اثر ارزشمند را حفظ نموده‌اند. زرتشت، آورنده "برترین اندیشه"، مسیر آفرینش و مردمی را دیگرگون ساخت. جهان بینی که به گونه بهترین روش در "پرورش روان" ارزانی شد و راه رسیدن به آشتی گرایی، آشتی گزینی و پیمان داری را از میان گرامیداشت آئین راستی میسر ساخت. رسیدن به خرد پاک از میان نیک اندیشیدن، نیک سخن راندن و نیک کردار کردن شاه کلید دستیابی به پاکی و پارسائی ابی هست که پیروزمندی را در سرای مینوی برشمرده و برگیتی بازتاب می نماید. گاهان زرتشت در برگیرنده رمز های دستیابی به خرد پاک اهورایی می باشند. دکتر ابراهیم پورداود؛ گاهان را به فارسی برگردانده و با چنین تلاشی راه را برای نسخه های دیگر گاهان به زبان پارسی امروزی فراهم نمودند. کمبودی که در رمز گشایی زبان سانسکریت و یا اوستایی به زبان پارسی امروزی پدیدار هست، از دست دادن فضای سرایش این گاهان در دهها قرن پیش است؛ کمبودی که از کارایی گاهان بی گمان می کاهد. گرچه نسخه های نوین چاپ شده از گاهان، خوانش و جو سرایش را روان تر نموده‌اند؛ اما همچنان برخی از دریافت ها برای خود آموزی دشوار می- باشند. در این ویرایش از گزیده های گاهان، تلاش بر آن شده است تا با بکار گیری واژه ها و بازسازی جو سرایش؛ خوانشی روان و آسان به گونه ای رسا و پویا در دسترس جای گیرد.

Gahan, the oldest poems of Zoroaster with easy reading

Dr. Hossain Aazami, Dr. Parisa Pourmohammadi

Abstract

The oldest and holliest part of the Avesta is Gahan, Gaths or Gathas. Gath means a song or a poem, that is a poem in the middle of a prose. These poems' rhyme were like the other ancient Iranian poems' rhyme, but not like Arabian Poetry's rhyme. Liturgy and prayers that are the words of Zoroaster himself and people have always had a special look at them. The poems are the oldest works that have been left for today's Iranian's literary, and thus, they are different from other parts of the younger Avesta in terms of grammar and content.

Investigations show that the prose parts of Gahan's poems have been lost and only poetic or verse fragments remain. Therefore, it can be said that today all the poems of the Sassanid period are available. Because it has a dignity and status that is carefully remembered and has remained until today. In this article, an attempt is made to introduce the content of these ancient poems with a new reading of Gathas. May the delivery of this translation reduce some of the difficulties of these old and difficult songs and make the pure children of Iran to learn the contents of this oldest national patriotic work.

Keywords: Gahan, Yasna, SpentaMainiyu, Avesta, Jamasp, Yashts